

Aanvullende notitie

Aanvalsplan

“Venlo Werkt”

Aanleiding

Het aanvalsplan "Venlo Werkt" beschrijft de aanscherping van activiteiten om kansen op de arbeidsmarkt optimaal te benutten. Het aanvalsplan gaat uit van een intensivering binnen de bestaande financiële en beleidskaders. Op basis van dit plan verwachten we dat in Venlo het bijstandsvolume in 2018 minder hard stijgt dan landelijk op basis van de CBS-cijfers wordt voorspeld, namelijk met 2,5% in plaats van 5%.

Tevens is op 21 augustus het initiatiefvoorstel "Aanvalsplan Werkloosheid" ingediend door raadslid John Heuvelings. Het initiatiefvoorstel gaat uit van een ambitie waarin het bijstandsvolume in Venlo in 2018 met 10% daalt ten opzichte van het bijstandsvolume in 2017.

Op 13 september is overeenstemming bereikt met de initiatiefnemer over de wijze waarop inwoners met een bijstandsuitkering aan werk geholpen worden. Het initiatiefvoorstel en het aanvalsplan "Venlo Werkt" zullen 'gezwaluwstaart' worden. Onderhavige aanvullende notitie beschrijft hoe we dit gaan doen.

Wat willen we bereiken?

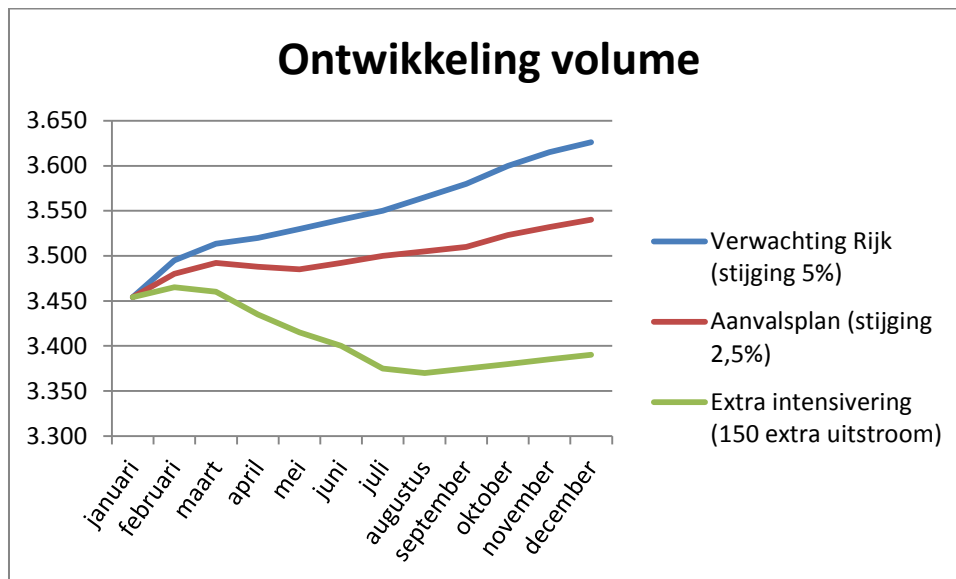
Het aanvalsplan "Venlo Werkt" gaat er van uit dat het bijstandsvolume in 2018 minder hard stijgt dan het Rijk verwacht. Het Rijk verwacht een landelijke stijging van het bijstandsvolume van 5%, met het aanvalsplan willen we deze stijging terugdringen/afremmen tot een stijging van 2,5%. In concreto betekent dit een stijging van 86 uitkeringen gedurende 2018.

Het initiatiefvoorstel gaat uit van een minimale extra daling van het bestand met 150 uitkeringen aan het eind van 2018. De daarmee gepaard gaande besparing komt overeen met de inzet van € 2.000.000 (per kwartaal € 500.000). Zoals hiervoor reeds aangegeven ligt de ambitie van het initiatiefvoorstel fors hoger, te weten 10% daling van het bijstandsvolume eind 2018 afgezet tegen het volume eind 2017. Dit betekent een bijstandsvolume van 3.109 (3.454 minus 345), 517 uitkeringen minder dan op basis van de landelijke cijfers wordt verwacht.

In de navolgende tabel staat concreet de hoogte van het bijstandsvolume benoemt dat we per kwartaal moeten behalen. In deze tabel zijn de seizoen fluctuaties verwerkt zoals die zich de laatste jaren in het Venlose bijstandsbestand aftekenen en zoals die ook in de VORAP 2017 zijn gerapporteerd.

	januari	april	juli	oktober	december	Prognose uitgaven (op basis van de gemiddelde uitkering in 2016)
Verwachting Rijk (stijging 5%)	3.454	3.520	3.550	3.600	3.626	€ 47.659.447
Aanvalsplan (stijging 2,5%)	3.454	3.488	3.500	3.523	3.540	€ 47.016.002
Extra intensivering (150 extra uitstroom)	3.454	3.435	3.375	3.380	3.390	€ 45.819.771

Grafisch weergegeven levert dit het volgende plaatje op:

Wat gaan we daarvoor doen?

Het aanvalsplan “Venlo Werkt” behelst een aanscherping op de manier waarop we bijstandsgerechtigden naar werk begeleiden. Het biedt een totaalaanpak waarbij het beleid in de volle breedte onder de loep is genomen. Door de extra financiële middelen naar aanleiding van het initiatiefvoorstel kan meer personele capaciteit ingezet worden op alle maatregelen die in het aanvalsplan zijn opgenomen. Bovendien kan ook extra worden geïnvesteerd in opleidingsmogelijkheden voor bijstandsgerechtigden. Hierdoor wordt eind 2018 een extra daling van het volume van minimaal 150 uitkeringen gerealiseerd.

Wat mag het kosten?

Voor wat betreft de aanvullende notitie heeft zowel het college als de gemeenteraad geen middelen in de begroting vrijgemaakt. De kosten van het plan bedragen € 500.000 per kwartaal om de doelen te realiseren. In het voorstel wordt aangegeven dat de behaalde resultaten minimaal de geïnvesteerde bedragen (€ 500.000 per kwartaal) dienen te evenaren.

Om uitvoering te kunnen geven aan het voorstel en het besluit wordt in de begroting een extra bedrag opgenomen van € 500.000 om uitvoering te kunnen geven aan de geformuleerde maatregelen waarbij gelijktijdig de uitkeringslasten met hetzelfde bedrag worden verlaagd.

Ieder kwartaal zal het college verslag uitbrengen van de resultaten die bereikt zijn. Indien de maatregelen voldoende effectief zijn en het doel, zowel in kwalitatieve als financiële zin, gerealiseerd is kan de gemeenteraad de volgende € 500.000 voor het volgende kwartaal beschikbaar stellen. Het kan gezien worden als een “revolving fund”, de maatregelen moeten zichzelf terugverdienen. Indien blijkt dat de maatregelen niet of onvoldoende effectief zijn, zal worden voorgesteld het plan bij te stellen, te versoberen of ermee te stoppen. Dit meetmoment en deze afweging vindt plaats na elk kwartaal door uw college en in afstemming met de gemeenteraad.

Door bovengenoemde aanpak wordt het risico van het aanvullende plan beperkt tot een bedrag van € 500.000. Dit risico dient dan opgenomen te worden in de risicoparagraaf van de begroting. Dit heeft tot gevolg dat de ratio weerstandsvermogen en de financiële positie verder verslechterd ten opzichte van de concept begroting zoals besproken met uw college op 11 september jl. Een concept begroting die voor wat betreft de jaarschijf 2018 vooralsnog een tekort laat zien van bijna € 8 miljoen.

Gezien de complexiteit om de resultaten daadwerkelijk te kunnen meten wordt uiterlijk voor de begrotingsbehandeling in november, een aanpak voorgelegd op welke wijze monitoring en rapportage gaat plaatsvinden en de wijze waarop het financieel risico gemitigeerd dan wel gestopt wordt.

Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat het moet gaan om extra uitstroom bovenop de noodzakelijke uitstroom om te blijven binnen het vastgestelde financiële kader. Er ligt immers al een substantiële opgave voor wat betreft de uitstroom om binnen het financieel kader te blijven. Daarnaast wordt het budget voor 2018 namelijk rond 1 oktober 2017 bekend gemaakt, op dit moment is nog onzeker hoe hoog het budget is.

Risico's en beheersing

Het is nog onduidelijk of deze extra intensivering zal leiden tot het volledig terugdringen van het tekort op het BUIG-budget¹. Het budget dat de gemeente Venlo in 2018 beschikbaar krijgt wordt rond 1 oktober 2017 bekend gemaakt. Bij het opstellen van deze aanvullende notitie is nog onzeker hoe hoog het budget voor 2018 zal zijn².

Het Rijk houdt bij de vaststelling van het macrobudget rekening met de verwachte daling of stijging van het volume op basis van het gemiddelde van alle Nederlandse gemeenten in het voorgaande jaar. Indien de gemeente Venlo beter wil presteren dan de toegewezen middelen, betekent dit dat de ingezette maatregelen en uitvoering effectiever moeten zijn dan de ingezette maatregelen en uitvoering volgens het gemiddelde van alle Nederlandse gemeenten in het voorgaande jaar. Gebaseerd op de ervaringscijfers van voorgaande jaren is de Venlose opgave en ambitie als verwoord in het aanvalsplan en deze aanvullende notitie hoog.

Er zijn veel factoren van invloed op de samenstelling en ontwikkeling van het bijstandsvolume. Slechts een beperkt deel daarvan is beïnvloedbaar door gemeenten. Bovendien is als gevolg van de complexiteit de relatie dan wel het causale verband tussen maatregelen en uitvoering versus het gerealiseerde effect moeilijk aan te tonen³. Hierdoor is

¹ Het BUIG-budget is het budget dat de gemeente jaarlijks ontvangt van het Rijk en waarmee bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies worden betaald. De hoogte van het budget wordt jaarlijks bepaald aan de hand van een objectief verdeelmodel. Dit model berekent de objectieve kans dat een huishouden afhankelijk is van een bijstandsuitkering. Het model onderscheidt maar liefst 63.000 verschillende typen huishoudens. En de middelen worden toebedeeld op basis van de werkelijke aantallen huishoudens van elk type in elke gemeente. De daarvoor noodzakelijke gegevens komen uit de microdatabestanden van het CBS waarin alle Nederlandse huishoudens zitten.

² De inrichting van het objectief verdeelmodel is de laatste jaren aan verandering onderhevig. Het Rijk zoekt naar de meest optimale vorm. Hierdoor fluctueert jaarlijks de hoogte van het toegewezen BUIG-budget en is dit voor gemeenten lastig voorspelbaar.

³ "Van budget naar besteding", 2017; Onderzoek in opdracht van het ministerie SZW en mede op verzoek van de VNG en de Raad voor financiële verhoudingen naar het verdeelmodel BUIG. Dit onderzoek tracht antwoord te geven op vragen als: Waarom houdt de ene gemeente fikse bedragen over op haar uitkeringsbudget en schiet de andere in de rode cijfers? Heeft dit met beleidskeuzes te maken, met uitvoeringsinspanningen van gemeenten of bestaat er helemaal geen relatie? De gemeente Venlo is een van de gemeenten die meegewerkt hebben aan dit onderzoek.

het op dit moment lastig te voorspellen of de maatregelen uit het aanvalsplan voldoende recht doen aan de gestelde opgave. De realisatie dient dan ook vanaf januari 2018 “strak” gevolgd te worden, er dient periodiek gerapporteerd te worden over de behaalde resultaten en tijdig bijgestuurd. De behaalde resultaten dienen tenminste de geïnvesteerde bedragen (€ 500.000 per kwartaal) te evenaren. Mocht dit niet het geval zijn, zal het college met aanvullende maatregelen komen om alsnog haar doelen te bereiken, dan wel het plan versoberen.

De manier waarop monitoring en rapportage plaats gaat vinden, wordt voor de begrotingsbehandeling ontwikkeld.